

בערב ר"ה אין תוקעין כדי שיכנס לר"ה בשמחה

בר"ה שחל בשבת אליהו הנביא תוקע בשופר
כשמקריב קרבנות למעלה

הרמ"א זלהלות ר"ה (סימן תקפ"א ס"א) כתב שאין תוקעין
שופר בערב ראש השנה, וכתב המג"א כדי להפסיק בין תקיעות
דרשות שהוא צלול לתקיעות דחיוצ דר"ה.

ובדרך אגדה י"ל טעם שאין תוקעין בערב"ה, דבעבודת ישראל
(נצבים) כתב טעם שאין נופלין על פניהם בערב ראש השנה,
דמשוזה נריך להיות בשמחה וצטחון על חסד הצורא ז"ה כי לא
יטוש ה' את עמו, ולכן אין נופלין על פניהם בערב ראש השנה,
להראות שאין נריך ליפול על פניו, רק לעמוד בזהבה וצמחה
לפני המקום עכל"ק.

ובאמרינועם (שופטים) כתב שר"ת של שופר הוא ש'חוק פ"נו
ו'לשוניו ר"ה, דתקיעת שופר נריך להיות בשמחה.

והנה שופר מעורר יראה כמו"ש צעמוס (ג' ו') אם יתקע שופר
צער והעם לא יחדו הרי שהשופר מעורר פחד, והיות שניריך
ליכנס לר"ה בשמחה ע"כ אין תוקעין בערב"ה דשופר מעורר פחד.

ר"ה יחול רק ביומי בגה"ז שעולה טו"ב

בשו"ע או"ח (סימן תכ"ח ס"ז) כתב המחבר לא אד"ו ראש,
שר"ה לא יחול ביומי אד"ו בשצו, רק ביומי בגה"ז.

ובע"ה יתבאר, דבספר דברי ישראל הציא ממגלה עמוקות
(ואתמנן אופן קע"ו) ששם הויה צרוך הוא צמספר קטן גימטריא
טו"ב וזהו הפירוש כי טו"ב הו"ה, והנה ישראל קרוים עמ"ו,
ומיבת עמ"ו ג"כ עולה צמספר קטן טו"ב, וכן תורה עולה
צמספר קטן טו"ב, וז"ש קוב"ה אורייתא וישראל חד, ומספר קטן
מעורר לענוה, דצענוה זוכין להתאחד עם קוב"ה ואורייתא עכ"ד.

והנה צר"ה מתאחדין קוב"ה אורייתא וישראל, דצמסכת ראש
השנה (דף ל"ד:) אמר רבה אמר הקצ"ה אמרו לפני צראש השנה
מלכיות זכרונות ושופרות, מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות
כדי שיצא לפני זכרונכם לטובה, והנה צנ"י אומרים להקצ"ה
פסוקים מתורה צמלכיות זכרונות ושופרות והרי כאן התחברות
קוב"ה אורייתא וישראל.

ולזה יחול ר"ה ביומי בגה"ז שעולין טוב, והו"ה תורה עמ"ו
עולין צמ"ק טוב, לרמו שצב"ה קוב"ה אורייתא וישראל מתאחדין
לחד.

בדברי יואל (ר"ה אות פ"א עמוד קמ"ו) כתב לצאר שצב"ה
שחל בשבת אסרו חז"ל לתקוע שופר משום שמא יעצירו ד'
אמות צרה"ר וא"כ חסר לנו השפעות שהשופר משפיע, וחירץ
רביה"ק דצמסכת ר"ה (דף כ"ט:) כ' יו"ט של ר"ה שחל להיות
בשבת צמקדש היו תוקעין, וצירושלמי ר"ה (ריש פ"ד) מצואר
שתקיעות שופר צמקדש בשבת תלוי צמקוס שהקרבנות קרבים,
ואליהו הנביא מקריב קרבנות צמקדש של מעלה, וכשצבא ר"ה
ואליהו הנביא מקריב קרבנות של ר"ה צוודאי ג"כ תוקע שופר,
ושב לא חסר לנו כלום כשחל ר"ה בשבת קודש עכ"ד הנעימים.

ובע"ה מצאנו רמז מפורש צקרא לדברי רביה"ק שאליהו הנביא
תוקע צעדינו צר"ה שחל בשבת, דצפרשת אמור (כ"ג כ"ד) כתב
דבר אל בני ישראל לאמר צחדש השציעי צאחד לחדש יהיה לכם
שצמון זכרון תרועה מקרא קדש, וציאר החזקוני כשיהיה לכם
צאחד לחדש שצמון היינו ר"ה חל בשבת אז הוא זכרון תרועה,
דאין תוקעין בשופר אלא זכרון תרועה צעלמא.

והנה מיבות יהי"ה לכו"ם עולה ק"כ צמנין אליהו הנביא, וז"ש
תורה צחדש השציעי צאחד לחדש יהיה לכם שצמון, אליהו
הנביא שעולה יהי"ה לכו"ם הוא תוקע צעדכם, שצמון, כשחל
ר"ה בשבת שיש רק זכרון תרועה מקרא קדש, והרי כאן רמז
לדברי רביה"ק שכשחל ר"ה בשבת אליהו תוקע שופר צעדינו, ולא
חסר לנו כלום צאיסור תקיעות שופר כשחל בשבת.

היום הרת עולם יאמר בכפיפה
רמז לנעשה אדם לשון ענוה.

בשערי תשובה (סימן תקנ"א סק"ד) הציא מסדר היום,
דכשאומר היום הרת עולם נהגו לשחות ענמן ולאומרו צכפיפת
קומה, והטעם הוא מפני שצאין להזכיר ענין גדולת היום ומעלתו
ותגבורת הדין שיש בו, וכל צאי עולם עומדים צו למשפט לפני
צורא עולם ואינו יודע דינו איך יצא עכ"ד.

וי"ל עוד טעם שיאמרו היום הרת עולם צכפיפת קומה, דהיום
הרת עולם שצו צברא העולם, וצפרשת צראשית (א' כ"ו) כתב
ויאמר אלוקים נעשה אדם, וכתב רש"י שלכן כתב נעשה אדם
לשון רבים, להורות מדת ענוה שיהא הקטן נמלך ונוטל רשות מן
הגדול, ולכן כשאומרים היום הרת עולם שצו צברא העולם שהיה
צענוה כמו"ש נעשה אדם, יכפוף ראשו צענוה.

אוכלין מצה בר"ה להיות זוכין בדין

ולבאר שייכות פרנסה לתקיעת שופר י"ל, דצימי זכרון (ט"ו תשרי) הציא צסם הרה"ק ר' מרדכי מנאדווארנא שאמר שתשובה הוא סגולה לפרנסה, דחז"ל אמרו במסכת יומא (דף פ"ו.) אמר רבי לוי גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד שנאמר (הושע י"ד ב') שובה ישראל עד ה' אלהיך, ואכל כסא הכבוד יש אוצר גדול של כסף, דהרי מחצית השקל שהראה הקב"ה למשה ואמר לו כזה יתנו הוציאו מתחת כסא הכבוד כדאימא במדרש נשא (י"ג ג') וכשעושה תשובה שמגיע עד כסא הכבוד יכול ליקח מהכסף של האוצר הגנוז שם עכ"ד.

ולבן נרמו ר"ת צא"ר פניך י"הלכון פא"י שם פרנסה שהוא ר"ת פותח את ידך, דשופר רומז שפרו מעשיכם בתשובה שמגעת עד כסא הכבוד ושם ימלא די פרנסו.

ובספר תפארת שלמה לר"ה ציאר אומרים במסכת שבת (דף קי"ז:) תקיעת שופר ורדיית הפת חכמה ואין עמה מלאכה, דבתהלים (קמ"ה ט"ו) כתיב פותח את ידך ואמרו בתיקוני זוהר יודי"ך יו"ד רומז לעולם החכמה, וכאשר מתעורר עולם החכמה ממילא יורד כל השפעות טובות ופרנסה טובה לכלל ישראל, וז"ש בקנה אחד תקיעת שופר ורדיית הפת חכמה, כי כאשר מתעורר עולם החכמה ע"י תקיעת שופר יורד ג"כ השפעות טובות רמו לרדיית הפת חכמה, ואין עמה מלאכה שלא תאמר (דברים ח' י"ז) כוחי ועוצם ידי עשה לי החיל הזה אך כולם בחכמה עשית.

תוקעין בשופר שיש בה צורת הלבנה

באוצרות יוסף (ח"א דרוש ג' אות ל"ג) כתב ששופר הוא כנורת הלצנה.

וי"ל צע"ה, דשופר מעורר לתשובה כמו"ש במדרש תהלים (מזמור פ"א) עה"פ תקעו בחודש שופר, אמר ר' ברכיה צסם רבי אבא, שפרו מעשיכם וחדשו מעשיכם, ותשובה מהני מכה הלצנה, דבספיה"ק זרע קודש על הגש"פ (מלות ספה"ע) כתב שבמסכת חולין (דף ס:) אמרו חז"ל שהלצנה קטרגה ואמרה א"א לשני מלכים שיסתמשו בכתר אחד וקשה וכי יש לה יצה"ר לומר כן, אלא עשתה בזה עזירה לשמה, כדי שיהיה לאדם החוטא תירוץ על חטאיו, לפי שנשמת כל אדם עוזרת במעבר הלצנה, וכיון שהלצנה חטאה מה יעשה הבן שלא יחטא.

וד"ש צשה"ש (ה' י"א) ראשו כחם פ"ו, פ"ו עולה כמנין לצנ"ה והיה לה כחם צמה שקטרגה על השמש, ודין גרמא שגם האדם יחטא, ור"ת ר'אשו כ"חם פ"ו הוא כפ"ר, לפי שהלצנה חטאה, גם

בספר חיים לראש על הגדה של פסח להגאון רבי חיים פאלאג"י זי"ל (פיסקא ד"ה נרצה אות י') כתב אני נוהג לשמור מהמנות כדי לאכול צר"ה מהמנה שנעשית לשם חג הפסח, והוא מיוסד על דברי הזוה"ק (תצוה) דצוכות אכילת מנה בפסח יצאו זכאי צר"ה ממהדין.

וי"ל עוד טעם לאכילת מנה צר"ה, גם לצאר שבתפלת ר"ה אומרים שר"ה הוא זכר ליציאת מצרים, דבלקט אמרי קודש לצדיקי בעלו אמרו, שצר"ה כתיב צפרשת פנחס (כ"ט א') ובחודש השביעי צאחד לחודש הקדים החודש צרישא ואח"כ יום חודש, אבל ציום כיפור כתיב (כ"ט ו') וצעשור לחודש השביעי הזה הקדים היום להחודש, וכן בצוכות כתיב (כ"ט י"ג) ובחמשה עשר יום לחודש השביעי הקדים היום ואח"כ החודש, והטעם שצר"ה הקדים חודש השביעי ואח"כ צאחד לחודש, דבחודש תשרי יש ג' ימים טובים ובהם יש הרבה מלות, והקב"ה בגדול חסדו ציום ר"ה, וזכר לנו כל המלות שעתידין לעשות בכל החודש כדי שיהיה לנו זכותם ליום הדין עכ"ד.

ובעין זה מצינו בקרבן פסח צפרשת צא (י"ג כ"ח) שנאמר וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה ה' את משה ואהרן כן עשו, וכתב רש"י וילכו ויעשו וכי כבר עשו והלא מראש חודש נאמר להם, אלא מכיון שקבלו עליהם מעלה עליהם הכתוב כאלו עשו.

ולבן אוכלין מנה צר"ה דמנה הוא זכר לקרבן פסח, וכמו צר"ח ניסן כבר נחשב ישראל כאילו עשו הפסח כיון שקבלו עליהם, כן ציום א' ר"ה נחשב לישראל כל מלות של חודש תשרי אחר שקבלו עליהם צר"ה לקיים המלות, וצוה ה' ר"ה זכר ליציאת מצרים, דכמו במצרים נחשב להם מלות פסח מר"ח ניסן, כן צר"ה נחשבת להם כל מלות החודש.

ראדלי מה"ט כתב הטור בהלכות ר"ה (סימן תקפ"ג) שיש נוהגין לאכול אתרוג צר"ה, להורות שכבר ציום ר"ה הקצ"ה מצרף מלות האתרוג לנו לזכות צדיק.

תקיעת שופר משפיע פרנסה

לאחר תקיעת שופר אומרים הקרא בתהלים (פ"ט ט"ו) אשרי העם יודעי תרועה ה' צא"ר פניך יהלכון, וכתב צאהבת ישראל לר"ה, ר"ת צא"ר פניך יהלכון הוא פא"י שם פרנסה שהוא ר"ת של פ'ותח א"ת ידך.

האדם שנשמתו עוזרת במעבר הלצנה חוטא, ולכן הקצ"ה מכפר לנו עונותינו עכ"ד.

ויש לזכר זזה אומרים במסכת ר"ה (דף כ"ג:) מעולם לא ראתה חמה פגימת הלצנה, הכוונה שהחמה לא הסתכלה על טענת הלצנה באופן של פגם, כי הצינה שהלצנה קטרגה עליה בחורט עזירה לשמה לטובת ישראל.

ולכן תוקעין בשופר שיש לה צורת לצנה לעורר שפרו מעשיכם, דתשובה מהני מטעם דגם הלצנה חטאה בקטרגה על החמה שא"ל לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, ונשמת כל אדם עוזרת במעבר הלצנה וזה גורם לצו"ד לחטוא והקצ"ה מקבל תשובה בשביל הלצנה.

כמו יצחק הלך לעקידה בשמחה כן נלך ליום הדין בשמחה

באמרי נועם (ראש השנה אות ט"ו) כתב טעם שאוכלין תפוח בדבש בראש השנה, דהפייטן (ציואר לשחרית ליום א' דר"ה ד"ה את חיל) כתב תמוכים בדשן שה עקידה, כי חז"ל אמרו במסכת תמיד (פ"ג מ"ב) שמקום הדשן במקדש היה נקרא תפוח ולזה ש"ה עקיד"ה עולה תפוח"ת, וזה בדשן שה עקידה, על כן אוכלין תפוח לרמוז על שה עקידה עכ"ד.

ובמדרש ויושע עה"פ ויבן שם אברהם את המזבח איתא, אברהם היה צונה את המזבח וינחק מושיט לו את העצים ואת האבנים, אברהם היה דומה לאדם שצונה בית חתונה לצנו, וינחק היה דומה לאדם שמכין חופה לעצמו שעושה בשמחה עכ"ל, הרי לן שינחק אבינו הלך בשמחה לעקידה כחתן שמכין עצמו לחופה.

ובעבודת ישראל (נצנים) כתב טעם שאין נופלין על פניהם בערב ראש השנה, דתשובה צריך להיות בשמחה ולכן אין נופלין על פניהם בערב ראש השנה, להראות שאין צריך ליפול על פניו, רק לעמוד באהבה ובשמחה לפני המקום, ולזה אוכלין תפוח שרומז לעקידה, ואם ינחק שהלך לעקידה להשחט להקצ"ה הלך בשמחה, ק"ו אנו כשעומדין לדין ולא לשחיטה צוודאי ילך בשמחה.

שופר בימין בשמחה ותפילין בשמאל בשמחה

בשו"ע אורח (סימן תקפ"ה ס"ז) כתב הרמ"א וטוב לתקוע בצד ימין אם אפשר לתקוע צד, וכתב במשנ"צ (ס"ק ז') משום דכתב בזכריה (ג' א') והשטן עומד על ימינו לשטנו, ובשער הציון (אות י"ח) כתב דבשמאל התפילין מגינין.

ונראה לקשר שופר לתפילין, דבאמרי נועם (שופטים א') כתב שחיבת שופ"ר הוא ר"ת ש'חוק פ'ינו ו'לשוננו ר'נה, דשופר ממשיך שמחה כטעם הכתוב ביהלים (מ"ז ו') ה' בקול שופר אשר הוי"ה עם קו"ל שופ"ר עולה כמספר שמח"ת עכ"ד, ואולי כוונתו דתשובה צריך להיות בשמחה.

ובמסכת ברכות (דף ל.) אמרו חז"ל, רבי ירמיה הוה יתיב קמיה דרבי זירא חזייה דהוה קא דח טובא, אמר ליה בכל ענז יהיה מותר כתיב (משלי י"ד כ"ג) אמר ליה אנא תפילין מנחנא, הרי לן שתפילין מציא שמחה, וזה שייכות של שופר עם תפילין ששניהם מעוררים לשמחה שזה הוא עצודת ר"ה להיות תשובה מתוך שמחה.

תקעו בחודש שופר בחודש מתוך התחדשות

ר' סעדיה גאון כתב עשרה טעמים לתקיעות שופר בר"ה, וטעם השלישי הוא זכר לשופר של מ"ת.

ויבואר דרש"י כתב בפרשת יתרו (י"ט א') עה"פ ציום הזה באו מדבר סיני לא היה צריך לכתוב אלא ציום ההוא מהו ציום הזה, שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאלו היום נתנו.

ובספר נחלי צינה לר"ה (אות ר"ז) כתב שם ספר מאור התורה מרה"ק הנמח צדיק זי"ע לזכר הקרא תקעו בחודש שופר, חדש הוא לשון חידוש ר"ל התחדשות, וזהו חדש שופר היינו בחידושו של שופר שהשופר מתחדש משנה לשנה, ובכל שנה נעשה וגמשך בחינת שופר חדש מה שלא היה כן עדיין בראש השנה הקודם לו, ועל זה אמר תקעו בחדש שופר ולא אמר בשופר, אלא דר"ל תקעו להיות בצחינת המשכה חדשה שהוא בחינת שופר חדש בכל שנה עכ"ד.

ולדבריו שפיר מוזן הטעם שתוקעין בשופר בר"ה זכר למתן תורה, דכמו התורה ניתנה בהתחדשות, כן תקיעת שופר מתחדשות משנה לשנה.

ובספר דבר המלוכה (אות קפ"ה) להגאון ר' שאול בראך זי"ל כתב, שאם נקיים חיזה מצוה שנעשנה בשמחה ובחשק כאלו לא עשינו אותה מעולם זה זכות גדול להצדיקם צדיק, כי המקטרגים יטענו, הלא כבר חטאו בשנה שעברה ומחלת להם ושוב נכשלו גם בשנה זו ושנו בחטאם ואין ראוי למחול להם, אולם מדתו יתברך מדה במדה וימחול לנו כאלו לא מחל לנו מעולם, כמו שישראל מקיימין המצות בחשק ובשמחה כאלו לא קיימו אותה מעולם, וזו חדשו מעשיכם שחששו המצות כאלו הם דבר חדש.

בר"ה מקיימים מצות ראייה ע"י שופר

במסכת ר"ה (דף ט"ז). איתא א"ר יחזק למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין ותוקעין ומריעין כשהן עומדין כדי לערצב השטן, וכחצו התוספות כד שמע קל שיפורה זימנא חדא דהיל ולא דהיל, וכד שמע תניין אמר ודאי זהו שיפורה דיתקע בשופר גדול, ומטא זימניה למחצלה ומתערצב ולית ליה פנאי למעצד קטגוריא.

ויתבאר דנשפת אמת לר"ה (תרמ"ח מ"ט נ"א ס"ה) ביאר אומרם במסכת ר"ה אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, ודקדק השפ"א תיבת לפני למה לי, וביאר דחז"ל אמרו במסכת ר"ה (דף ט"ז). שופר כיון דלזכרון אתו כפנים דמי, הכוונה דשופר הוה כמו כה"ג הנכנס לפני ולפנים, ואפילו בזמן הזה שאין לנו מלכות ראייה, מ"מ בר"ה יש לנו מלכות ראייה ע"י שופר כלפנים דמי עכ"ל.

ובזה יוצן הכתוב (עמוס ג' ו') אם יתקע שופר צעיר והעם לא יחרדו, דבמסכת ב"ב (דף כ"א). כתבו התוספות הרואה כהנים בעבודתם מכון לבו יותר ליראת שמים ולתורה, לכן שופר שהוא כלפנים דמי היינו ציהמ"ק מציא יראה כמו עבודת הכהנים במקדש, ורבינו הקדוש ז"ע מסאטמער כתב דבמסכת על הגאולה (סימן נ"ה) עה"כ בישעיה (א' י"ב) וכי תבאו לראות פני מי בקש זאת מידכם רמוס חרץ, שהבאים למקדש צלי יראת שמים אינם מקיימים מצות ראייה,

ולכן תוקעין שני תקיעות, הראשונות לעורר האדם לתשובה, והשניות שהם כלפנים דמי הוא כמו ראייה במקדש, לכן מתיירא השטן דוקא מתקיעות שניות דהם אחר שכבר תקעו הראשונות ועשו תשובה, חשודות תקיעות שניות כלפנים במקדש, ומה מתיירא שיתעורר צנין בית המקדש ממש.

ובזה יוצן דברי מג"א בסימן תקפ"ה (סק"ד) שתוקעין צימין דנשמאל יש כבר זכות תפילין, הכוונה לפימ"ש הרמב"ם בהלכות תפילין (פ"ד הכ"ה) דסגולת מצות תפילין כ"ז שהם עליו הוא ירא שמים וכו' וכן תפילין שהוא כלפנים דמי ועבודת כה"ג משפיע יראת שמים כדברי התוספות הנ"ל.

עבודת ר"ה להיות עניו ושפל רוח

בנוסח שלנו שאומרים בקוף שמו"ע צספר חיים צרכה ושלום תמאל א"ך תיבות.

ויתבאר דצנינה לעמים מווערצוי (תשרי דף ל"ד) ביאר הכתוב והיה ראשיתך מנער ואחריתך ישגה מאד, דבמסכת ראש השנה (דף ט"ז): אמר רבי יחזק כל שנה שרשה בתחלתה מתעשרת בקופה שנאמר (עקב י"א י"ב) מראשית השנה מרשית כתיב ועד אחרית קופה שיש לה אחרית, וכתב רש"י שרשה בתחלתה - שישראל עושין ענמן רשין צראש השנה לדבר תחנונים ותפילה, כענין שנאמר תחנונים ידבר רש (משלי י"ח כ"ג) וכן אמרו חז"ל במסכת ר"ה (דף כ"ו). בר"ה כמה דכייף איניש נפשיה טפי עדיף, וז"ש והיה ראשיתך מנער, אם בראשית השנה תהיה צעונה ותקטין ענמן, ואחריתך ישגה מאד אז בקוף השנה יהיה גדול מאד.

ולזה סדרו א"ך תיבות צנוסח צספר חיים לרמוז שצ"ה כמה דכייף איניש נפשיה טפי עדיף.

שופר מעורר לאמת וכן שבת מעורר אמת

רבים מקשים כשחל ר"ה בשבת ואסרו חז"ל לתקוע בשופר א"כ חסר לנו מה שהשופר משפיע.

ובדרך אגדה י"ל צע"ה, דבספיה"ק בני יששכר (תשרי מאמר ג' דרוש ו') כתב שתקיעות שופר הוא כנגד מדת ואמת וכתב דזה דברים עמוקים, אבל יתבאר דבמסכת סנהדרין (דף פ"ט): איתא שצעת שהלך אברהם לעקידה, עשה השטן תחבולות שונות לעכבו מליך לעוקדו, ולצסוף כשראה השטן שאינו יכול לעכבו מליך, אמר ליה ואולי דבר יגונב, כך שמעתי מאחורי הפרגוד השה לעולה ואין יחזק לעולה, אמר לו אברהם כך עונשו של צדאי שאפילו אמר אמת אין שומעין לו ע"כ, הרי לן מעקידת יחזק כמה גנאי הוא השקר שאפילו כשאומר אמת אין שומעין לו, ולזה תוקעין בשופר של חיל לעורר על מדת האמת בעקידת יחזק.

והנה שבת הוא מקור האמת, דצירושלמי (דמאי פ"ד ה"א) מבואר דאף שע"ה אין לו נאמנות לומר על פירות שהם מעושרים, אבל בשבת אפילו עם הארץ אימת שבת עליו וירא מלומר שקר, ונאמן בשבת לומר שעשרם הרי לן שבת הוא מקור האמת.

ואח"כ יוצן שלא חסר לנו כלום בר"ה שחל בשבת שאין תוקעין בשופר, דשופר מעורר על מדת האמת שאמר א"ל לשטן כך עונשו של צדאי שאפילו אמר אמת אין שומעין לו, ועלם יום השבת ג"כ מעורר לאמת, שאפילו ע"ה מתיירא לומר שקר בשבת, וא"כ יש לנו בשבת התעוררות לאמת מעלם יום השבת.

בברכת כתיבה וחתימה טובה ושנת גאולה וישועה
YONAFRIEDMAN@THEJNET.COM.